

1•2026

**Lector Sass-
Klaassen heeft
een grenzeloze
fascinatie voor
hoe bomen
functioneren**

**Jelte Krijnsen
studeert Voedings-
middelentechno-
logie én is
professioneel
wielrenner**

**‘Overall willen we
onze succesvolle
aanpak tegen
duizendknoop
uitdragen’**

Hoofredactie

Ria Dubbeldam (GAW)

Redactie

Ton van den Born, Arian Bossers,
Frank Heijns, Els Themmen

Ledenadministratie

VVA Aristaeus
Postbus 350, 6880 AJ Velp
T 026-3695725
E els.themmen@hvhl.nl
www.vva-aristaeus.nl

Advertentieverkoop

Medialijn bv, Rebecca de Winter
T 0314-763735
E r.dewinter@medialijn.nl

Opzeggen lidmaatschap

Schriftelijk voor 1 december 2026.

Copyrights

Het auteursrecht berust bij de uitgever en de
auteurs. Overname van artikelen wordt
gewaardeerd, mits voorzien van een deugdelijke
bronvermelding.

Aansprakelijkheid

De uitgever en auteurs streven naar juistheid van
de informatie. De uitgever en auteurs aanvaarden
geen aansprakelijkheid voor schade die het gevolg
is van handelingen gebaseerd op onze informatie.

Bestuur VVA Aristaeus

Voorzitter / Erwin van den Berg a.i.,
erwin@vva-aristaeus.nl
Penningmeester / Michel Tol,
michel@vva-aristaeus.nl
Secretaris / Sybren Visser
Algemene bestuurslid / Jaco Hendriksen

Druk / Senefelder Misset B.V.

Vormgeving / GAW ontwerp+communicatie,
Wageningen

Oplage / 3.500

Coverfoto / Ute Sass-Klaassen, lector Duurzaam
Bosbeheer

ISSN 1879-422X

Wereldhandel in ons eten

Beste leden, alumni en studenten,

Voedingsmiddelen, we nemen ze dagelijks tot ons, maar kennen we ze wel? Waar komen de ingrediënten vandaan en hoe zijn ze geproduceerd? Ik verwacht niet dat u de wereldhandel kent en ik ken 'm eigenlijk ook maar deels. Wat we wel weten: ver weg in lagelonenlanden is alles goedkoper te produceren en daar houden we van. Maar blijft dat ook zo? Oorlogen, een dwarsliggende schip in het Suezkanaal en de covid-pandemie doen ons beseffen dat voedsel van ver weg in onze winkelschappen helemaal niet zo vanzelfsprekend is. Misschien is goedkoop wel duurkoop op de lange termijn.

De praktijk is dat we nog altijd veel voedselproductie goedkoop uitbesteden, en verwachten dat alle voedsel met zorg gemaakt en zorgvuldig gecontroleerd wordt zodat we er niet ziek van worden. Gaan we nu voor onze voedselzekerheid en -veiligheid nu toch maar duurder dichtbij produceren of blijven we als zuinige Hollanders voedsel toch liever van ver halen? Met onze koopmansgeest overtuigen we graag de rest van Europa dat het laatste de beste optie is voor ons allemaal.

Zijn we in Europa bereid om hard in te grijpen als blijkt dat de wereldhandel ons geen veilig voedsel brengt? Of bewegen we mee als Trump of misschien wel Xi Jinping zich van zich laten horen? Sommigen verwachtten veel van Brussel en van EFSA, het Europese RIVM van de EU. Maar de EU zijn wij en de bedrijven, en daar luisteren we toch ook graag naar.

Peter Wennink, oud ASML-topman, verkondigt in zijn in december uitgebrachte rapport 'De route naar toekomstige welvaart' dat landbouw maar een half procentje van de economie uitmaakt en veel land in beslag neemt (die we beter kunnen gebruiken voor huizen en bedrijven). Dat halve procentje is overigens wel essentieel voor ons voortbestaan, en ook voor onze huidige en toekomstige welvaart. We zullen keuzes moeten maken! Ik moet er niet aan denken dat we straks elke bloemkool moeten ruilen tegen een chip van ASML of NXP, omdat onze auto anders niet wil starten of misschien - veel erger - de trekker of de machine in de kaasfabriek niet meer aan wil, omdat Xi of misschien Poetin heeft ons een hak gezet!

Stel daarom uzelf de vraag: willen we werkelijk de landbouw en veeteelt sterk afbouwen of zijn die juiste onze sterke basis?

Michel Tol,
penningmeester VVA Aristaeus maar vooral ook levensmiddelen-technoloog

INHOUD • 1 • 2026

6

6 Studeren en prof wielrennen: 'Leg prioriteit op juiste plek'

Jelte Krijnsen studeert Voedingsmiddelentechnologie én hij is profwielrenner. Hoe combineert hij zijn studie met de vele uren op de fiets?

10

9 Aanbod landbouwgrond nu op één website

Op zoek naar een agrarisch perceel? Alumnus Paul Bakker heeft samen met zijn zoon Joost het platform LandEigenaar.nl opgezet.

10 'Overal willen we onze succesvolle aanpak tegen duizendknoop uitdragen'

Het Rotterdamse havengebied is bijna verlost van de Aziatische duizendknopen. Wat is het geheim van de aanpak die Leon Oomen samen met oud-studiegenoten heeft ontwikkeld?

15 'Supermooi om bij te dragen aan mijn eigen leefomgeving'

Suzanne Wijers vond haar werk nog wel leuk, maar wilde meer bijdragen aan de wereld. Ze koos voor Bos- en Natuurbeheer.

16

16 Met interim- en ingenieursdiensten versterkt NB2N de buitenruimte

Ronnie Niesink is voor vele Velpse alumni een bekende. Van 2010-2014 was hij eerst secretaris en vervolgens voorzitter van de VVA. In 2011 begon hij ook een bedrijf: NB2N.

20

20 Stelling: 'Gemeentelijke belasting op verharding maakt leefomgeving groener'

Is het niet tijd voor een belasting op verharding om vergroening, verduurzaming en biodiversiteit in de leefomgeving een boost te geven?

23 Column: Onze alumnus in Zweden

Sinds 1 januari van dit jaar is het in Zweden weer toegestaan om uranium te winnen. Frank Heijns hoe dit in zijn omgeving tot grote maatschappelijke onrust leidt.

26

26 Lectoraat in beeld: Duurzaam Bosbeheer

Bijna drie jaar geleden werd Ute Sass-Klaassen aangesteld als lector Duurzaam Bosbeheer. Ze ziet een mooie uitdaging om met toegepast onderzoek het hbo nog beter te maken.

En verder: VVA-A nieuws en advertorials

VVA Aristaeus Carrièredag 5 februari

HVHL en Yuverta mbo Velp

DEELNEMENDE BEDRIJVEN EN ORGANISATIES

VVA-A NIEUWS

Carrièredag Velp wordt weer een groots evenement

De Carrièredag in Velp wordt gewoontegetrouw georganiseerd door alumnivereniging VVA Aristaeus. De belangstelling voor de komende editie op donderdag 5 februari is zo groot, dat we een aantal bedrijven en organisaties moeten teleurstellen: de markt zit vol. De honderd bedrijven en organisaties die zich presenteren, vertegenwoordigen de opleidingen van de hogeschool maar ook van Yuverta mbo Velp. Studenten van beide scholen kunnen zich daardoor goed oriënteren op een stage, afstudeerproject of toekomstige werkgever. Ook voor afgestudeerden is de dag een buitenkans. Houd de website www.vva-aristaeus.nl in de gaten voor het laatste nieuws en de vacatures. Vacatures worden ook tijdens de Carrièredag op een fysieke wand gepresenteerd.

Programma donderdag 5 februari

- 10.00 - 17.00 uur Carrièredag inclusief netwerkborrel
- Meerdere workshops en presentaties gedurende de dag
- Presentatie vacatures op een fysieke wand

Tennistafel en voetbalspel voor studenten en medewerkers

VVA Aristaeus heeft een tafeltennistafel geschonken aan Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp en een voetbalspel aan Leeuwarden. Daarmee beogen we bij te dragen aan het plezier en de ontspanning van studenten en medewerkers. Over de tafeltennistafel horen we al enthousiaste geluiden. De tafel wordt goed gebruikt en blijkt een aanwinst voor de campus. Over het gloednieuwe voetbalspel hopen we ook zulke reacties te krijgen. De tafels zijn tevens bedoeld om onze vereniging meer bekendheid te geven.

Rivierstroomtafel als eyecatcher op Carrièredag Velp

Tijdens de Carrièredag op 5 februari kun je als deelnemer ook wat doen. Zo staat een rivierstroomtafel van Rijkswaterstaat opgesteld waar water door een zandig landschap stroomt. Je kunt zelf ingrepen in de 'rivier' doen om inzicht te krijgen in wat dit voor effect heeft. Voor het Lectoraat Nature Based River Management zijn vooral de impact van Nature Based Solutions interessant. Bijvoorbeeld: wat gebeurt er als je technische oplossingen zoals kribben en stenen beschoeiing vervangt door meer natuurlijke materialen? 'Ook dat kunnen we op de stroomtafel inzichtelijk maken', zegt lectoraatonderzoeker Irene Mulder. Zij staat bij de rivierstroomtafel om toelichting op allerlei opties te geven, gebaseerd op het lespakket "Stromingspatro-

nen in rivieren" dat ze heeft samengesteld. 'En natuurlijk kunnen studenten bij ons ook informeren naar interessante studentprojecten.'

Smakelijk bezoek Keuringsdienst van Waarde aan HVHL Leeuwarden

Hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden kreeg eind november een filmploeg van de Keuringsdienst van Waarde op bezoek. De aanleiding was de intrigerende vraag: hoe kun je guacamole maken met slechts 2,5 procent avocado - een percentage dat in veel supermarktvarianten voorkomt? Jendo Visser, docent en onderzoeker bij de opleiding Voedingsmiddelentechnologie legde uit hoe dergelijke producten worden ontwikkeld, welke technologische keuzes daarbij komen kijken en wat dit betekent voor smaak en kwaliteit.

De aflevering is terug te kijken via NPO Start: https://npo.nl/start/afspelen/kvweetjes_7

Jelte Krijnsen in actie tijdens Paris Roubaix. foto Jayco AluUa

Studeren en prof wielrennen: ‘Leg prioriteit op juiste plek’

Jelte Krijnsen studeert Voedingmiddelentechnologie aan Hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden én hij is profwielrenner. Hoe combineert hij zijn studie met de vele uren op de fiets? ‘Door mijn passie te volgen en prioriteiten op de juiste plek te leggen.’

Jelte Krijnsen zit in het laatste jaar van zijn opleiding, en werd in 2025 ook profwielrenner. ‘Eigenlijk moest ik dit jaar projectstage doen, twintig weken van 40 uur in een bedrijf’, vertelt hij. ‘Dat was voor mij niet te combineren. Er zijn niet veel bedrijven die het zien zitten dat je wekelijks ruim 25 uur traint en in de winter een paar maanden in Spanje bent. Het bracht me even aan het twijfelen of ik de studie wel moest voortzetten.’

Maar toen kwam de opleiding met een oplossing. ‘Ik kon een opdracht doen voor het lectoraat Duurzame Zuivel- & Voedselverwerking van Peter de Jong. Vanuit huis. Het gaat om het ontwikkelen van een hybride hersteldrank, hybride in de zin van deels plantaardige en deels dierlijke grondstoffen. Ik kan

veel vanaf de laptop doen.’

De opdracht sluit mooi aan bij zijn sportactiviteiten, maar dat was niet echt de reden om deze studie te doen. ‘Na het vwo deed ik eerst een tussenjaar, ook vanwege het wielrennen. Ik sprak met mijn vader over Voedingmiddelentechnologie die de opleiding had gedaan toen die nog in Bolsward zat. Die gesprekken hebben mijn interesse gewekt. Het gaat natuurlijk niet alleen over sportvoeding. Je krijgt een brede basis en specialiseert je in een major. Bij mij ging die over het optimaliseren van proceslijnen in de productie van voeding.’

Collega-renners

Wielrennen was overigens niet zijn eerste keus, want hij schaatste en deed

dat op een serieus niveau. Voor de schaatstraining zat hij al wel veel op de fiets. En toen zijn schaatprogressie stil kwam te staan, koos hij rond zijn 15e voor wielrennen.

In 2024 werd hij semiprof; dus wel bij een team, maar nog niet volledig professioneel. Dat was een goed jaar, blikt hij terug. Via Pieter Weening, een oud-prof wielrenner die onder de indruk was van Jelties prestaties in de Ronde van Denemarken, kwam hij in contact met het Australische team Jayco AlUla, een internationaal team met het hoofdkantoor in Italië. Naast zo’n dertig renners zijn er zeventig of tachtig mensen in dienst.

‘Best een grote stap om een contract met zo’n team te tekenen’, zegt hij. ‘Dan is het in één keer je werk en krijg je een

salaris. Het is natuurlijk niet zo dat je elke week naar “kantoor” gaat; je bent behoorlijk op jezelf aangewezen.’

Tijdens trainingskampen ontmoet hij wel zijn collega-renners; behalve nog één Nederlander zo’n acht of negen nationaliteiten. ‘Het is goed voor mijn Engels.’ En in de wintermaanden huurt Jelte met een paar wielrenmatten een huisje in het Spaanse Calpe om daar te kunnen trainen. In februari, dus binnenkort, beginnen de wedstrijden weer.

Docenten leven mee

De opleiding denkt mee, vindt hij. ‘Er wordt niet moeilijk gedaan als je een keer een les mist.’ Hij is ook niet de enige sporter op topniveau op school. ‘De eerste drie jaar van de opleiding kwam ik zonder vertraging door. Maar uiteindelijk doe ik het in vijf in plaats van vier jaar.’

Het is een paar keer voorgekomen dat er wedstrijden in een examenperiode vielen. ‘Wielrennen gaat dan voor. En ik kan bijvoorbeeld op een ander moment

dingen inhalen. Wat helpt is dat Voedingmiddelentechnologie een kleine opleiding is en je de docenten persoonlijk kent. Ze leven erg mee en feliciteren me als ik goed heb gereden.’ De professionele wielrennen geeft hem veel, vindt hij. ‘Je ontwikkelt je op allerlei gebied: hoe te functioneren in een organisatie, voor jezelf opkomen en goed communiceren. Ik geef niet snel op, en dat helpt ook als ik voor school bezig ben met een lastige opdracht. Met wielrennen wil je het maximale eruit halen. Datzelfde wil ik in de studie.’ Waar staat hij over vijf jaar? ‘Dan ben ik nog steeds prof. De meeste wielrenners gaan ergens rond hun 35e of 40e met pensioen. Ik hoop dat ik dan terug kan kijken op een mooie sportcarrière. En misschien ga ik iets doen met sportvoeding. Mijn studie is een goede garantie voor een baan, want je weet nooit hoe het loopt. Maar ik verwacht wel dat ik met één been in de wielwereld blijf.’

TEKST TON VAN DEN BORN

VVA-A NIEUWS

Twee nieuwe ereleden: IJsbrand Velzeboer en Edwin Vriezen

Tijdens de ALV van 10 oktober zijn IJsbrand Velzeboer en Edwin Vriezen vanwege hun grote verdiensten voor VVA Aristaeus benoemd tot ereleden. Ze werden in het zonnetje gezet door voorzitter Erwin van den Berg en kregen een oorkonde en bloemetje overhandigd. IJsbrand Velzeboer heeft zich vele jaren met groot enthousiasme ingezet als voorzitter. Eerst voor Aristaeus in Leeuwarden en later, na de fusie met VVA, voor de gehele alumnivereniging VVA Aristaeus. Met zijn achtergrond als voedingsmiddelentechnoloog heeft hij een scherp oog voor en kritische kijk op voeding, waar velen van hebben geleerd. Daarnaast was hij een vertrouwd gezicht bij excursies. Zijn betrokkenheid, kennis en toewijding hebben de vereniging

mede gevormd tot wat zij vandaag de dag is. Edwin Vriezen heeft zich jarenlang met toewijding en enthousiasme ingezet. Als vrijwilliger was hij onmisbaar. Hij droeg bij aan het alumnimagazine met talloze interviews en bijdragen voor vaste rubrieken. Op zoek naar inspirerende verhalen reisde hij het hele land door. Daarnaast droeg hij zorg voor de website en de Carrièredagen. Zijn betrokkenheid, professionaliteit en passie maken hem tot voorbeeld voor velen.

VVA-A agenda

Kijk op www.vva-aristaeus.nl/agenda voor het actuele overzicht en opgave..

5 februari, 10.00 -15.30

Carrièredag Velp

20 februari, tijdstip volgt

Excursie Bleu Label in Oosterwolde (Gld bij Kampen)

12 maart, vanaf 13.30 uur

Rondleiding Waterproductiebedrijf van Brabant Water in Veghel

april, datum volgt

Excursie aanleg & onderhoud groen

o.a. bij Universiteit Twente i.s.m. Krinkels

‘Overall willen we onze succesvolle aanpak tegen duizendknoop uitdragen’

INTERVIEW

De najaarsvergadering met excursie van VVA Aristaeus bevond zich op een opmerkelijke plek: de Rotterdamse haven. Wat is daar voor alumni te beleven? Het antwoord: onder meer een interessant project over hoe je Aziatische duizendknopen onder de duim krijgt. Leon Oomen, projectleider bij Iv-Infra, deelt graag de bevindingen. Van de ruim driehonderd besmette locaties zijn er nog maar ruim twintig over. Wat is het geheim van de aanpak die hij samen met oud-studiegenoten Jan Putters en Edwin Hoekstra van het Havenbedrijf Rotterdam en Niels de Zwarte van Bureau Stadsnatuur heeft ontwikkeld?

Eerst maar iets over het bedrijf waar hij inmiddels achttien jaar werkt. Iv is een wereldwijd opererend, multidisciplinair ingenieursbureau met gespecialiseerde markten in energie&offshore, infra&water, industrie, gebouwen en maritiem. Sinds de oprichting in 1949 is Iv uitgegroeid tot ongeveer 1.400 specialisten, werkzaam vanuit meerdere vestigingen in Nederland, België, Polen en Maleisië. Oomen werkt bij Iv-Infra (circa 350 mensen) op de afdeling ruimtelijke inrichting. ‘Pel je de organisatieschil verder af, dan kom je in het groen, een kleine niche van een man of twintig, maar wel verschrikkelijk leuk.’

Dat Oomen in deze wereld zou belanden, kon hij in zijn jeugd niet voorzien. ‘Ik wilde boswachter worden, maar mijn ouders vonden mij wat te jong om naar de Middelbare Bosbouw en Cultuurtechnische School in Velp te gaan. Ik zou op mijn 15de op kamers moeten. Vanuit thuis in Eindhoven ging ik naar de middelbare tuinbouwschool in Venlo. Langzamerhand kwam ik erachter dat ik een te romantisch beeld had van het beroep boswachter. Maar de groene wereld bleef trekken. Het werd cultuurtechniek op de Hogere Bosbouw en Cultuurtechnische School. In het werkzame leven kwam hij geleidelijk in de grijze wereld terecht.’

Helm op en veiligheidsschoenen aan

Toch kwam het groene vakgebied weer om de hoek kijken. Oomen: ‘Iv heeft al jaren een raamcontract met Havenbedrijf Rotterdam voor ingenieursdiensten. Op een gegeven moment zochten ze iemand voor de directievoering op de groene en grijze onderhoudscontracten. Het leek wel of de functie voor mij geschreven was!’ De afgelopen jaren heeft hij een stap gezet richting projectmanagement. Onder hem functioneren nu een aantal projectleiders en zelf doet hij ook nog altijd projecten om inhoudelijk betrokken te blijven. ‘Ik sta nog steeds als het nodig is met mijn helm op en veiligheidsschoenen aan in het veld. Dat is toch het mooiste van ons vak.’

Oomen raakte met Larensteiner en senior assetmanager Infrastructuur Jan Putters van het Havenbedrijf in gesprek. ‘We hadden al snel een goede click. We spraken onder meer over de problemen met invasieve exoten. In eerste instantie reuzenberenklauw maar ook Aziatische duizendknopen. Er was wel een

protocol om de verspreiding van duizendknopen te voorkomen, maar het aantal besmette plekken nam hard toe. Dat komt vooral doordat duizendknoop via maaien, watergangen en waterwegen wordt aangevoerd en verspreid. Voor de aannemers die het groenonderhoud verzorgen, was het probleem niet te handelen.’ Niels de Zwarte van Bureau Stadsnatuur, die de monitoring in het Havengebied doet, sloot zich bij Oomen en Putters aan. Samen met Edwin Hoekstra, ook van het Havenbedrijf Rotterdam, en Wageningen UR als vierde partij hebben ze een onderzoeksprogramma opgezet en het als team opgepakt. ‘Het Havenbedrijf gaf ons de tijd om met verschillende partijen diverse methoden uit te testen. Niet iedereen heeft die luxe, maar de haven wilde echt van de duizendknopen af en wilde daarin investeren.’

Grote economische belangen

Aziatische duizendknopen kunnen aanzienlijke schade aanrichten aan bijvoorbeeld taluds, wegen, viaducten en gebouwen. En ze verdringen de biodiversiteit in de natuur en in het havengebied. Tijdens hun rondgang zagen ze op sommige plekken de plant in spouwmuuren van leegstaande gebouwen groeien en zich tussen kabels en leidingen door wurmen, door dun asfalt heen prikken en beton splijten. ‘Een tweede probleem is dat het havenbedrijf terreinen in erfpacht uitgeeft aan bedrijven. Als daar duizendknoop groeit kan dat niet. In het havengebied waar zulke grote economische belangen spelen, wil je de plant weg hebben.’

Vanaf 2017 zijn uiteenlopende methoden getest en de meest belovende zijn doorontwikkeld. Voor het havengebied zijn er nu drie methoden waarvoor Oomen zijn ‘hand in het vuur durft te steken’. Optie 1 is de grond afgraven en afvoeren naar een erkende verwerker. ‘Het werkt fantastisch, alle duizendknopen verdwijnen, maar het is erg kostbaar en bovendien is de CO2-uitstoot – omdat je met vrachtwagens van de haven naar Utrecht of naar Sterksel rijdt – niet te verkopen in deze tijd. Optie 2 is het toevoegen van een biologisch granulaat dat een jaar lang in een ingepakte zuurstofloze grond blijft zitten, en optie 3 een zelf ontwikkelde methode: behandeling met natuurlijk zout uit de zee, wat de haven volop tot zijn

‘Het Havenbedrijf gaf ons de tijd om met verschillende partijen diverse methoden uit te testen. Niet iedereen heeft die luxe’

Leon Oomen

Opleiding:

Middelbare Tuinbouwschool, 1990
IAHL (HBCS), 1996

Carrière:

Laborant 1996-1997
Onderwijsassistent 1997
Kostendeskundige 1997-2000
Werkvoorbereider, tekenaar, toezichthouder 2000-2004
Projectleider 2004-2023
Sr. Projectleider/
Accountmanager sinds 2024

beschikking heeft. De duizendknoop verdwijnt, maar het duurt wel drie tot vier jaar. Als er tijd is, is dat geen bezwaar. De methode is overigens ongeschikt voor gebieden waar je de bodem niet wilt verzilten.

Meest succesvol

De granulaatrouten blijkt de meest succesvolle methode. Na twee jaar ben je vrijwel van duizendknoop af. Indien nodig kunnen met nabehandeling de laatste restjes worden geëlimineerd. Oomen licht de methode toe. Ter plekke freest een aannemer een granulaat door de bodem dat de al aanwezige microben voedt waardoor die snel gaan groeien. Door de grond luchtdicht in te pakken met twee of drie lagen folie, zullen de microben alle beschikbare zuurstof verbruiken en worden de duizendknoopwortels afgebroken. Bij 25 à 30 graden werkt de methode het best. Na twaalf maanden kan de folie eraf en blijft de grond nog een jaar liggen. Dan kan worden gemonitord of alle wortelresten echt gedood zijn. Het is dan een kwestie van de laatste restjes uitsteken en afvoeren. Niet in de groencontainer maar bij het restafval. In de haven zijn een aantal locaties waar ook behandelingen met heet water worden gedaan en op weer andere aantal plekken wordt de duizendknoop afgedekt met heel zware matten die de planten eronder houden.

De eerste keer dat de methode werd getest, dachten ze nog dat 't niks zou worden. Maar door heel secuur te werken, goed te evalueren en samen te werken, behaalden ze goede resultaten. Bureau Stadsnatuur onderzocht hoe de grond na verwijdering van de folie zich herstelt. 'We waren aangenaam verrast om te zien hoe snel het bodemleven en de plantengroei weer op gang kwamen.'

Keuzewijzer

Van de kleine driehonderd besmette locaties in het havengebied, zijn er nog maar een kleine twintig over. 'We waren best trots toen we de nieuwe kaart over de oude legden en zagen hoe weinig besmette plekken er over waren.' Om blijvend aandacht te houden voor de duizendknopen hebben Oomen, Putters, Hoekstra en De Zwarte een keuzewijzer gemaakt. 'Als Putters ergens een duizendknooplocatie ziet, kan hij via een beslisboom uitzoeken welke methode het meest geschikt is om de planten te bestrijden of als het niet anders kan te beheersen zodat die zich niet verder ontwikkelt.'

Strijdplan

Vorig jaar zochten ze de pers op om de bevindingen met beheerders in heel Nederland te delen. Oomen: 'De kers op de taart was de uitzending bij RTL Nieuws. Door alle media-aandacht zit ik nu bij gemeenten en Staatsbosbeheer aan tafel. Gemeenten hebben het vaak te ver laten komen, en als ze dan grond voor een bedrijventerrein willen uitgeven of woningen willen bouwen, zitten ze met de handen in het haar. Ze moeten van de duizendknopen af, maar

tegelijktijd is er weinig tijd voor bestrijding en ontbreekt het geld. Daarom zeg ik: Maak tijdig een strijdplan. Breng de situatie in kaart, doe een risicoanalyse en bereken wat bestrijding kost. Dan heb je een beeld en kun je een plan maken voor waar je wat kunt doen. Op een aantal plekken zullen we duizendknoop moeten accepteren, omdat bestrijden te duur is.'

Voor Staatsbosbeheer adviseert Oomen bij een project bij Fort Asperen waar ook andere grondeigenaren zijn: gemeente, provincie, waterschap en particulieren. Duizendknoop staat er in het natuurgebied, in particuliere tuinen en in taluds. Voor de aanpak is een gezamenlijke projectpot gekomen. 'Wij hebben geadviseerd wat je in hoofdlijnen kunt doen. Kleine stukjes grond worden afgegraven en afgevoerd, omdat het niet anders kan. Andere stukken gaan we met het granulaat behandelen en de grond inpakken met folie. Natuurlijke afdekking met een dikke laag blad en vervolgens grond werkt ook, maar heeft wat extra nazorg nodig. Het is erg leuk om te zien hoe de kennis die we hebben verworven, wordt doorgezet in het land.'

CEO van je eigen carrière

Tot vorig jaar was duizendknoop zijn een van zijn grootste projecten. Maar nog altijd wordt hij een paar keer per week door iemand benaderd met een probleem over duizendknoop. 'Het was een gigantisch leuke tijd. We hebben veel ontwikkeld, veel geleerd. En toen ik op de Carrière dag in Velp voorzitter Erwin van den Berg van VVA Aristeaus ontmoette, die ik nog kende uit mijn Quercustijd, en hij vertelde dat ze een locatie zochten voor de ALV, bood ik aan naar de haven te komen. In oktober hebben met z'n vieren met gigantisch veel plezier onze resultaten aan de leden van de vereniging gepresenteerd. Dit willen we vaker doen en overal in Nederland ons verhaal gaan vertellen.'

Voor studenten van Hogeschool Van Hall Larenstein doet Oomen dat al samen met Hoekstra in een gastcollege. Hij vertelt over het vak projectmanagement, maar ook hoe belangrijk het is om 'CEO van je eigen carrière' te zijn. 'Dat klinkt gewichtig, maar het gaat erom dat je regie houdt op wat je wilt worden. Als je ziet welke functies ik heb bekleed en waar ik nu sta, is dat gigantisch tof. Mijn boodschap: blijf altijd de dingen doen die je leuk vindt. Dan heb je plezier in je leven, ga je vanzelf geld verdienen en is de kwaliteit van je werk ook goed. Ik merk dat veel Larensteiners er zo in staan: plezier in het leven, gezelligheid, vrienden en herinneringen maken. Dat is echt wel het Larensteinse. Wij zeggen weleens tegen elkaar: we hebben allemaal een beetje een steekje los. Komend weekend ga ik op pad met een aantal Larensteiners en dan ontstaan er binnen 1 seconde mooie gesprekken.'

TEKST RIA DUBBELDAM

FOTO'S QFOTO

TOEKOMSTBESTENDIG EN KLIMAATROBUUST

Boomtechnisch onderzoek en advies

Heb jij ook de ambitie om Nederland te vergroenen?

Dan is Treeologic misschien wel de volgende stap voor jou!

Neem contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

tree-o-logic

Adviseur voor:

OVERHEID | BOUW EN INFRA | CULTUREEL ERFGOED | RECREATIE EN PARKEN
MAATSCHAPPELIJKE INSTELLINGEN | OPENBAAR BESTUUR EN RECHTSPRAAK

Westenengerdijk 11 | 6732 GP Harskamp

Volg ons op LinkedIn! | treeologic.nl

Ginkel Groep

Geef jouw carrière een groene toekomst

Wil jij werk doen dat er écht toe doet? Bij de Koninklijke Ginkel Groep werk je al mee aan één duidelijke missie: Nederland vergroenen, nu en in de toekomst.

Wij zijn nog op zoek naar projectadviseurs, calculators en projectvoorbereiders die willen bijdragen aan duurzame en innovatieve groenprojecten.

Klaar om jouw groene carrière te starten?
Ontdek de mogelijkheden bij de Koninklijke Ginkel Groep. Ga naar ginkelgroep.nl/werken-bij

ginkelgroep.nl

Familiebedrijf sinds 1903

QUERCUS
boomexperts

Onze kantoortuin

Word jij onze nieuwe werkvoorbereider?

www.werkenalsboomexpert.nl

'Kom je ook vleermuizen en gierzwaluwen inventariseren?'

De vleermuizen zijn nog in winterslaap en de gierzwaluwen zitten nog in Afrika. Maar zodra hun seizoen begint, gaan de mensen van Teia in de bebouwde omgeving op pad. Dit jaar zijn voor het inventariseren 375 flexwerkers nodig. Werkervaring is niet vereist, want iedereen krijgt een interne opleiding. Het komt aan op passie voor natuur.

Teia ondersteunt en ontzorgt ecologische adviesbureaus op allerlei vlakken: met soorteninventarisaties, quickscans en ecologische begeleiding. Daarvoor staat een kernteam van zo'n dertig medewerkers aan de lat. Maar in het voorjaar en de zomer zijn veel extra handjes nodig voor het inventariseren van met name vleermuizen en gierzwaluwen. Voorafgaand aan isolatie, renovatie of verbouwing moet namelijk worden onderzocht of gebouwen bezocht worden door beschermde fauna.

Al groeit de vraag naar dit werk, het lukt Teia altijd weer om voldoende mensen te werven en op te leiden. Het is dan ook erg leuk en boeiend werk. Mede-eigenaar Jeroen Gruijters weet dat uit eigen ervaring. Acht jaar geleden zat hij zelf nog in de schoolbanken toen hij in aanraking kwam met Teia. Op school werd een presentatie verzorgd en Gruijters was verkocht. 'Teia bood me een mooie kans om gedragingen van dieren te leren kennen en te interpreteren, en om met wettelijke protocollen te leren werken. Je

bent lekker buiten bezig en het betaalt ook nog eens leuk.' Wat wil je nog meer!

Nachtactief

Na zijn studie is Gruijters bij Teia blijven werken en in 2021 nam hij samen met Harmen Verboom het bedrijf over. Nu zoeken ze zelf flexwerkers zoals zij destijds waren: jonge mensen die nog studeren of net zijn afgestudeerd en nog geen of weinig werkervaring hebben. Maar ook kijken ze uit naar bijvoorbeeld mensen die een carrièreswitch willen maken. 'Soorten inventariseren is vaak goed te combineren met een studie of andere werkzaamheden. Als je maar flexibel inzetbaar bent', aldus Gruijters. 'Vleermuizen zijn nachtactief, dus wij zijn ook nachtactief. De rondes in de vroege ochtenden zijn het mooist. Je ziet dan het meest. Maar het kan best pittig zijn als je de volgende ochtend weer in de collegebanken moet zitten.'

Als je dat ervoor over hebt, pas je goed bij het team. Teia zoekt enthousiastelingen die hobbymatig al veel met natuur bezig zijn. Mbo of hbo; het maakt niet uit. Het

allerbelangrijkste is dat je een groen hart hebt. Gruijters: 'We zijn de stem voor de dieren die geen stem hebben. Het komt erop aan het werk heel serieus te nemen en dat goed uit te voeren.'

Opleidingstraject

Om goed werk te garanderen doorlopen alle deelnemers halverwege maart een intensieve cursus die samen met de Zoogdierenvereniging is ontwikkeld. Het opleidingstraject bestaat uit 40 uur theorie en drie praktijkmomenten, waarbij je met een ervaren onderzoeker op pad gaat om de kneepjes van het inventariseren te leren. De bedoeling is dat je het onderzoek zelfstandig moet kunnen uitvoeren, ook al ga je nooit alleen op pad. Want met z'n tweeën kun je pas goed zien en beoordelen. In een flits moet je kunnen bepalen wat je hebt gezien.

De soorteninventarisatie bij Teia kan een mooi opstapje zijn voor je verdere carrière. Gruijters: 'Bij ons doe je werkervaring op, waarmee je vervolgens mogelijk kan doorstromen naar een van onze opdrachtgevers. Maar ook wijzelf hebben geregeld interessante vacatures.'

Heb je interesse om ons team dit voorjaar als flexwerker te versterken? Vul het formulier in op teia.nl/over-teia/werken-bij-teia/. We nemen graag contact met je op.

Nieuwe flexwerkers krijgen een cursus met theorie en praktijk.

CARRIÈRE

Juist op het platteland ziet landschapsbeheerder Maarten van Dijk kansen om de biodiversiteit te verbeteren. Daar wil hij graag aan bijdragen. Hoe mooi is het wel niet als je dat bovendien in de gemeente kunt doen waar je al heel je leven woont!

'Supermooi om bij te dragen aan mijn eigen leefomgeving'

Je bent sinds juli landschapsbeheerder bij gemeente Ede. Hoe is de vacature op je pad gekomen?

'Ik werkte bij een ecologisch adviesbureau die als ambitie heeft de biodiversiteit te versterken. Mijn werk focuste zich op het schrijven van beheerplannen, bijvoorbeeld voor bestaande parken, plantsoenen en golfbanen in heel Nederland. Ik bedacht hoe het natuurinclusiever kan, maar zag vrijwel nooit het eindresultaat. Wel wat jammer. Toen iemand mij de vacature bij de gemeente Ede doorspeelde, leek mij dat een heel mooie kans. In mijn eigen omgeving waar ik woon en ben opgegroeid zou ik wel het effect van mijn werk kunnen zien.'

Wat ga je doen?

'Vooral bewoners helpen bij de aanplant van landschapselementen. Het is bijzonder wat mijn voorganger al heeft bewerkstelligd: een paar duizend plannen voor erfbeplanting en kilometers aan hagen, heggen en houtwallen. Een half miljoen bomen en struiken zijn geplant. Als ik aan het einde van mijn loopbaan ook zoiets kan oplossen, zou dat echt prachtig zijn. Dat zal jaren kosten, maar ja, ik ben nog jong hè, en ik ben niet van plan om elders te gaan wonen en werken. Hier is mijn plek.'

Hoe verliep je inwerkperiode?

Een maand lang ben ik op pad geweest met landschapsbeheerder Marnix Bout. Samen vormen we een team en hebben het grote buitengebied onder onze hoede. Samen gingen we op erfbezoek. We reden door het buitengebied en Marnix liet me zien wat bewoners eerder

op basis van zijn plannen hadden aangeplant. Over een tijd hoop ik ook te kunnen aanwijzen wat bewoners op basis van mijn ontwerpsschetsen en met subsidie van de gemeente aan beplanting hebben neergezet.'

Wat is er zoal anders aan je nieuwe baan?

'Voorheen overlegde ik vooral met gemeenten en stakeholders zoals een stichting vrienden van het park, mensen met kennis. Nu zit ik aan de keukentafel bij particuliere grondeigenaren. De een heeft veel kennis van natuur en over het landschap waarin ze wonen, de ander heeft dat niet en is benieuwd welke beplanting bij hun landschap past. In Ede zijn vijf verschillende landschapstypen. Ik geef informatie over welke landschapselementen er van oudsher thuishoren. Mensen snappen het snel en zien dan in hun omgeving ineens allerlei voorbeelden van landschapselementen die karakteristiek zijn.'

Wat trekt je aan in landschappen ten opzichte van bijvoorbeeld bossen?

'Wat zo boeiend is, is dat in landschappen heel diverse belangen bij elkaar komen. Boeren moeten er inkomsten uit halen. Hoe vind je daarin een goede balans in combinatie met de opgaven voor groenblauwe dooradering en biodiversiteit? Overigens zie ik het buitengebied ook als een natuurgebied. Het is anders ingericht dan bos, maar de natuurlijke elementen vergen evengoed beheer, en ook deze landschappen hebben te maken met recreatie.'

Naam: Maarten van Dijk
Opleiding: Bos- en Natuurbeheer, Hogeschool Van Hall Larenstein, 2020
Functie: Landschapsbeheerder in de gemeente Ede

Ben jij zo'n iemand die al vroeg wist wat die wilde gaan studeren?

'Eigenlijk niet. Op de middelbare school was ik daar totaal niet mee bezig, ik was gewoon lekker aan het leven. In de vijfde klas van de havo ging ik met een vriend mee naar een open dag commerciële economie. Ik was redelijk goed in economie en management en organisatie, dus dat leek een goede keuze. Na anderhalve maand kwam ik erachter dat het niks voor mij was. De rest van het jaar heb ik gewerkt en uitgezocht waar ik echt gelukkig van wordt. Dat was buiten zijn. Ik besloot een opleiding te doen waarmee ik later in mijn werk buiten zou kunnen zijn. In mijn vrije tijd doe ik dat ook. Lekker wandelen, klettersteigen of relaxen aan de Rijn, naar natuurgeluiden luisteren en de wind door de bladeren horen blazen; daar geniet ik van.'

TEKST RIA DUBBELDAM
FOTO HANS DIJKSTRA

START ALS YOUNG PROFESSIONAL BIJ DE HEUS

Bij **De Heus** krijg je de ruimte om te groeien, **professioneel én persoonlijk**. Samen met andere starters ontdek je jouw talenten en bouw je aan je carrière.

Doe mee met **Young De Heus** voor kennissessies, excursies en gezelligheid of start, in overleg met je leidinggevende, met ons **NextGen-traject**. Altijd met begeleiding en kansen die bij jou passen.

Nieuwsgierig?

Kijk op www.de-heus.nl/over-ons/werken-bij-de-heus of scan de QR-code

Liever even bellen?

Neem contact op met Lucas (HR) via 06 27040711

SCAN MIJ!

VACATURE

Aanbod landbouwgrond nu op één website

Op zoek naar een agrarisch perceel? Alumnus Paul Bakker heeft samen met zijn zoon Joost het platform **LandEigenaar.nl** opgezet. Daarop vind je alle te koop staande percelen, inclusief kaartlagen en aanvullende data. Een schot in de roos.

Januari dit jaar zag Joost Bakker zijn vader – rentmeester/adviseur vastgoed in het buitengebied – achter zijn computerscherm voor een opdrachtgever allerlei websites raadplegen voor het aanbod aan agrarische percelen en aanvullende informatie daarover; een tijdrovende bezigheid. 'Dat kan wel geautomatiseerd worden, dat kan makkelijker', dacht Joost.

Paul speelde zelf al langer met het idee om alle informatie te bundelen, maar heeft niet de kennis daarvoor. Zoon Joost wel en laat hij ook tijd hebben! Joost was net klaar met zijn opleiding Built environment aan de Hogeschool van Utrecht. Samen gingen ze aan de slag. Paul bracht de vakinhoudelijke kennis in, Joost verzorgde de automatisering.

De layout was snel bepaald: een kaart van Nederland met daarop groene stippen voor te koop staande percelen en rode voor verkochte percelen. En verder 'tegels' waar je op kunt klikken voor meer informatie als bodemprofiel, kadastrale gegevens, bestemmingsplan en gewasrotatie. De automatiseringsslag was bewerkelijker. In september was de website klaar. Mooi op tijd, want inmiddels had Joost een

Paul (r) en Joost (l) Bakker zijn samen een goed team.

baan als gebiedsontwikkelaar en kan hij alleen nog in de avonduren en in weekenden aan de website werken.

Unieke informatie

Zo'n 90 procent van al het agrarische aanbod en ook bos- en natuurpercelen staan op de website. Voor uiteenlopende partijen is het platform een mooie ingang: agrariërs, overheden, energiemaatschappijen, beleggers, aannemers maar ook particuliere beleggers.

LandEigenaar.nl functioneert zoals veel andere platforms. Paul: 'Zo presenteert Gaspedaal.nl te koop staande auto's en verwijst geïnteresseerden door naar een dealer of ander platform. Zo werken wij ook. We bundelen informatie van agrarische makelaars, Funda in business en Vastgoedned maar voegen ook openbare data toe. Wat dat betreft zijn we uniek.'

E-mailservice

Handig is de e-mailservice, waarbij je dagelijks een e-mailalert krijgt met het nieuwste aanbod in Nederland of de provincie naar keuze. Is het allemaal gratis? Paul: 'Ja, maar we denken heus na over een verdienmodel. In deze fase is dat nog lastig. Veel informatie wordt gratis op het internet aangeboden, al moet je het wel zelf verzamelen. Mogelijk kunnen we op den duur wat voor onze e-mailservice vragen, maar in dit stadium vinden we het belangrijker om de website meer bekendheid en autoriteit te geven. Waar we uiteindelijk naartoe willen is dat we voor de plaatsing van percelen iets in rekening kunnen brengen.'

Een artikel in de Telegraaf bracht de aandacht voor de website in stroomversnelling. Inmiddels zijn Paul en Joost in gesprek met de agrarische media voor een service voor hun abonnees. En op 12 december zaten ze nog bij BNR Nieuwsradio.

TEKST RIA DUBBELDAM

Als (young) professional de buitenruimte van het Rijk van binnenuit ontdekken?

Werken bij het
Rijksvastgoedbedrijf
is werken
voor Nederland

werkenvoornederland.nl/rvb

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Volkshuisvesting en
Ruimtelijke Ordening

Nationaal Militair Museum

Wij zoeken jou!

UURLOON €30,-

#VACATURE

Projectmedewerker Ecologie:
Op pad voor vleermuis- en
gierzwaluwonderzoek

Werken bij Lycens:

- > Je hebt affiniteit met dier & natuur;
- > Je bent beschikbaar van mei t/m oktober;
- > Je werkt in vroege en late uren door het hele land;
- > Je beschikt over rijbewijs B en eigen vervoer.

www.lycens.nl

0541 - 570 730

Met interim- en ingenieursdiensten versterkt NB2B de buitenruimte

Ronnie Niesink is voor vele Velpse alumni een goede bekende. In de periode 2010-2014 was hij eerst secretaris en vervolgens voorzitter van de VVA. In 2011 begon hij ook een bedrijf: NB2N (uit te spreken als 'in be-tween'). Tijdens de Dag van de Openbare Ruimte in Utrecht stond zijn interim- en ingenieursbureau schuin tegenover de stand van VVA Aristaeus, waar een leuk gesprek ontstond. Ook op de komende Carrièredag op 5 februari is zijn bedrijf van de partij. De band met de school, de studenten en de alumnivereniging blijft.

Als vijftienjarige wilde Ronnie Niesink naar de Middelbare Bos- en Cultuurtechnische School (het huidige Yuverta mbo Velp). Voor de bosbouwopleiding moest je destijds nog een toelatings-examen doen. Er was plek voor slechts dertig leerlingen. Als toelatingsexamen liep hij met een docent het bos in om zijn kennis te laten testen. De soorten kon Ronnie wel benoemen - 'Mijn vader werkte bij het Geldersch Landschap en we hadden thuis een boerderij' - maar bij de cultivars legde hij af. Hij kon wel naar de opleiding Land, Water en Milieu.

Ronnie maakte het zijn docenten niet altijd makkelijk met al zijn kritische vragen. Hij werkte liever dan dat hij in de schoolbanken zat. In het eerste jaar haalde hij een aantal deelcertificaten niet en kreeg het advies de driejarige opleiding te gaan doen. 'Die heb ik fluitend doorlopen naast mijn 32-urige werkweek.' Hij stroomde alsnog door naar de vierjarige opleiding en slaagde tegelijkertijd voor Land, Water en Milieu en Bos- en Natuurbeheer.

Detacheringsbranche

Achteraf kan Niesink zeggen dat het

ondernemende altijd al in hem zat. En zonder een lange schoolcarrière kun je ook uitstekend ontwikkelen en groeien. Door nieuwsgierig te zijn, door vragen te stellen, alles aan te pakken en door te blijven leren en studeren. 'Wat ik doe is jaarlijks twee tot drie trainingen volgen, zodat ik me blijf ontwikkelen. Zo blijf ik bij de tijd en het helpt je ook als mens. Want ik ben niet zo iemand die gefocust is op financieel succes. Het is natuurlijk wel belangrijk en ik heb me daarin geschoold, maar ik ben meer bezig met persoonlijke ontwikkeling voor mezelf en voor mijn medewerkers.'

Eigen manier

Dat is precies de achterliggende reden waarom hij voor zichzelf is begonnen. Na zijn schooltijd kwam hij terecht in de detacheringsbranche. In de Amerikaanse bedrijfsstijl waarbij het om omzet en prestaties draaide, voelde hij zich niet thuis en raakte overwerkt. 'Jaren later kan ik zeggen dat ik gewoon ontzettend eigenwijs was. Maar dat is ook een eigenschap van een ondernemer. Die wil op zijn eigen manier de dingen kunnen doen.' Toch was de stap naar

een eigen bedrijf in dezelfde branche aanvankelijk niet mogelijk vanwege concurrentiebedingen. Ook bij volgende werkgevers had hij daarmee vandoen. Tot hij bij zijn laatste werkgever eruit moest, omdat het met het bedrijf slecht ging. 'Dat wilde ik wel. In de onderhandeling gaf het mij de kans om alle bedingen te laten vallen.'

Voorbestemd

Dat was in 2011. 'Eigenlijk was al op mijn vijftiende duidelijk dat ik niet voor een baas zou kunnen werken. Ik ben voorbestemd voor het ondernemerschap. Ik heb best vaak moeite gehad met het bedrijfsbeleid dat ik moest volgen, maar niet met de mensen. Op mijn 34e kon ik de stap naar ondernemerschap zetten, en verzamelde een groep mensen om me heen om hetzelfde werk te doen, maar dan met veiligheid en een persoonlijke behandeling van mensen als kernwaarden, waarbij we naast elkaar staan, er geen hiërarchie is en waar mensen tot hun recht kunnen komen en energie krijgen van het werk dat ze doen. Zo ben ik begonnen, en dat is altijd de rode draad gebleven.'

De opdrachtenportefeuille van NB2N voor de inrichting van de buitenruimte is heel divers: interimdiensten van specialisten voor kleine tot grote projecten: vanaf een binnentuin tot de voorbereiding en begeleiding voor de aanleg van een brug. 95 procent van de opdrachten voeren ze uit voor diverse overheden en de rest voor aannemers of projectontwikkelaars. De gedeta-

cheerden werken bijvoorbeeld op het vlak van directievoering en toezicht voor groenontwikkeling, groen onderhoud en infrastructurele werken. Sinds vijf jaar is ons bedrijf uitgebreid met ingenieursdiensten. 'Een opdrachtgever zei: "Jullie doen zoveel voor ons, willen jullie ons niet volledig ontzorgen?" Dus niet alleen een kennis of capaciteit leveren maar een project van a tot z uitvoeren vanaf het moment dat een landschapsarchitect klaar is tot en met de praktische en technische invulling van het beheerplan. Inmiddels bestaat ons bedrijf voor ongeveer 35 procent uit ingenieursdiensten en we willen toe naar fifty-fifty.'

Hechte groep

Zijn bedrijf groeit. Niesink begon als Achterhoeker in Soest. Waarom daar? 'Het kan heel simpel zijn. Je leert iemand kennen en je zet beiden het appartement te koop en je ziet wel wie als eerste het kwijt is. Dat was ik, en dus ging ik naar Soest. Twee jaar later begon ik met mijn bedrijf. Vanuit huis, want als je diensten levert, heb je niet per se een kantoor nodig. We hadden zo'n hechte groep, dat de mensen gewoon bij mij thuis kwamen.' In 2015 kwam dan toch een kantoor. Korte tijd zat NB2N in Amersfoort en vervolgens in Baarn. Een tweede vestiging volgde in Arnhem, aan de andere kant van de A12 dichtbij school. De hoofdvestiging in Baarn verhuisde in 2024 naar het huidige kantoor in Soest naast het station. 'En de ingenieursdiensten in Arnhem groeien zo hard dat we in

maart verhuizen naar een ruimere plek in Velp. We blijven dichtbij school: Arnhemsestraatweg 8, zo'n 100 meter van het SEM café dat bij veel Velpse alumni bekend is.'

Verwachtingen

Inmiddels werken er 28 mensen bij NB2N, waaronder een flink deel Velpenaren. Een bedrijf van zo'n omvang kan zich op de Dag van de Openbare Ruimte presenteren, vindt Niesink. 'De meeste bezoekers komen voor de innovaties en om hun relatienetwerk te onderhouden. Een paar jaar geleden vonden we het tijd worden om er ook zelf te gaan staan. We hebben een dusdanige omvang, kennisniveau en dekking van de projectrollen gekregen, dat we wat brengen als mensen onze stand bezoeken.' De Carrièredagen en de open dagen in Velp zijn al langer vaste prik. 'Op open dagen proberen we aankomende studenten het eerlijke verhaal te vertellen van wat zij van ons vakgebied

kunnen verwachten. Op Carrièredagen gaan we met de ouderejaars studenten dieper in gesprek over verwachtingen over hun toekomst. Wij staan op dit soort evenementen met de insteek om richting te geven. Sinds kort hebben we daarom ook stagiairs. Ze kunnen terecht bij onze ingenieursdiensten. Maar ze gaan ook met de toezichhouders mee om aan alle facetten van ons bedrijf te proeven en inzicht te krijgen in de mogelijkheden van ons vakgebied. Ik vind het heel leuk om studenten wat mee te geven en een goede ervaring te bezorgen.'

TEKST RIA DUBBELDAM

Naam Ronnie Niesink
Naam bedrijf NB2N
Vestigingen Soest en Arnhem/Velp
Medewerkers 28
www.nb2n.nl

Kom stage lopen!

Bij SmitsRinsma ontwikkelen we ruimte én geven we ruimte voor ontwikkeling. Wij delen graag onze kennis en geven stagiaires de mogelijkheden om zichzelf binnen hun opleiding en vakgebied verder te ontwikkelen.

- Technisch tekenen
- Technisch ontwerp
- Werkvoorbereiding
- Beheer
- Projectbezoeken
- Minimaal 10 weken
- Minimaal 8 uur per week

SMITS RINSMA

smitsrinsma.nl

‘Wie bouwgrondstoffen wint, moet het gebied begrijpen’

Voor een werkveldoriëntatie liep Elske Krabben rond over de Carrièremarkt in Velp en voerde bij veel kraampjes een gesprek. Met Van Nieuwpoort Gebiedsontwikkeling was gelijk een klik. ‘Ik ben het bedrijf blijven volgen en toen er een vacature kwam, heb ik gesolliciteerd.’ Sinds september werkt ze met veel plezier als junior-projectleider gebiedsontwikkeling aan de transitie van Nederland.

Bouwgrondstoffenwinning is voor Nederland altijd al belangrijk geweest, maar des te meer nu ons land voor een enorme bouwopgave staat. Tegelijkertijd kunnen we ze niet zomaar uit de grond halen: het is essentieel om ook iets terug te geven en een overtuigend, maatschappelijk relevant verhaal te hebben. Zoals Elske Krabben aangeeft, biedt grondstoffenwinning juist kansen voor rivierverruiming, nieuwe natuur, recreatie en wonen aan het water.

Winlocaties bevinden zich vooral langs de grote rivieren. Waterrijke gebieden dus. Water is precies wat Elske intrigeert. Het heeft ons land in de delta gevormd en het blijft invloed uitoefenen. Die interesse zie je ook terug in haar studiekeuzes. Na Management van de Leefomgeving bij Hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden, besloot ze de master River

Delta Development te gaan doen. ‘De master is een joint degree van drie hogescholen: Hogeschool Zeeland (kustgebied), Hogeschool Rotterdam (stedelijk water) en Van Hall Larenstein in Velp (riversystemen). ‘In de master word je opgeleid om transities in het waterdomein te begeleiden, precies wat ik nu doe.’

Complex spel

Het is een misvatting dat gebiedsontwikkeling draait om het maken van mooie eindontwerpen. Elske licht toe: ‘Natuurlijk is dit een belangrijk onderdeel, maar er komt veel meer bij kijken. Zo zijn wij actief bezig met de acquisitie van nieuwe gebieden, het uitwerken van locaties met het grootste potentieel, het begeleiden van vergunningaanvragen en het voeren van zorgvuldig omgevingsmanagement, zowel tijdens als na de winning. Het is daarom belangrijk dat

je breed geïnteresseerd bent.’ Het begin van een nieuw project is het lastigst. Vergelijk het met het stekken van een plantje: wanneer het stekje is geworteld en het wat meer ‘body’ heeft gekregen kan het tegen een stoot(je). Dit gaat ook zo bij gebiedsontwikkeling. Als een project in uitvoering komt, zijn de grootste hobbels genomen en kunnen kleinere hobbels meestal op het moment getackeld worden.’

Dialogo

Het is belangrijk dat er een eerlijke dialoog met de omgeving wordt gevoerd, benadrukt Elske. Het moet duidelijk zijn wat je wil halen, bouwgrondstoffen, en wat je wil brengen om aan de behoeften in het gebied te voldoen. Het uiteindelijke doel is meerwaarde creëren met respect voor het landschap. ‘Het landschap is iets dynamisch en een ingreep door ons heeft voor lange termijn effect. Het is daarom belangrijk om kansen en bedreigingen met elkaar af te wegen. Juist in het begin van een project heb je daar als team gebiedsontwikkeling veel invloed op.’

Elske is nu nog junior-projectleider maar wordt intern begeleid zodat ze zich over ongeveer twee jaar projectleider kan noemen. Ze ziet ernaar uit zich te ontwikkelen. Met haar nieuwsgierige en onderzoekende houding zal dat vast lukken.

Ook benieuwd naar een stage of baan bij Van Nieuwpoort? Vacatures vind je op <https://van-nieuwpoort.com/werken-bij/>

Elske bij de Grensmaas, waar hoogwaterveiligheid en grondstoffenwinning samenkomen. Op de achtergrond een hoogwater-bypass.

Vanaf februari 2026 werkt BWZ ook vanuit Arnhem!

Kantoorboerderij Rustenburg
Lekdijk 15 Everdingen

Vestiging Oost
Eusebiusbuitensingel 6 Arnhem

De toekomst van Nederland verander je niet zomaar.

Wij geloven dat je elkaar hierbij nodig hebt. Daarom gaan wij voor samenwerking op de lange termijn, zodat we stappen kunnen zetten om Nederland toekomstbestendig in te richten.

WATER EN KLIMAAT | GEBIEDSINRICHTING | WATERVEILIGHEID

‘Gemeentelijke belasting op verharding maakt leefomgeving groener’

De stelling van deze editie is gebaseerd op een gedachte van ecooloog Klaas van Nierop: een gemeentelijke belasting op verharding. We betalen gemeentebelasting voor het onderhoud en beheer van wegen en riolering, en WOZ-belasting voor huizenbezit. Waarom niet ook een belasting op verharding om vergroening, verduurzaming en biodiversiteit in de leefomgeving een boost te geven? Van Nierop geeft als eerste een toelichting. Vijf andere afgestudeerden en studenten reageren.

Klaas van Nierop

- Middelbare Tuinbouwschool Utrecht, 1980
- Voormalig gastdocent Wildlife Management, HVHL Leeuwarden en stadsecoloog gemeente Groningen

‘Groen in onze leefomgeving is veel meer dan een beetje aankleding tussen steen en asfalt. Duurzaam groen houdt onze voeten droog, koelt de stad, draagt bij aan drinkwater en zuivert de lucht. Het geeft plezier tijdens het wandelen, fietsen of reizen met het ov. Het legt CO₂ vast en zorgt voor onmisbare biodiversiteit. Al deze ecosysteemdiensten zijn overtuigend bewezen. Wie daar bij stilstaat, ziet hoe belangrijk dat is voor onze gezondheid. **Zonder gezonde inwoners functioneert geen enkele economie. Gemeenten zouden meer financiële armslag moeten krijgen om daaraan te werken.** Dat is in ieders belang. Gemeentelijk bijdragen voor groen zou uitsluitend naar duurzaam groen moeten gaan. Tegelijkertijd is het zaak een systeem te bedenken dat minima niet zwaarder belast. Duurzaam groen vraagt kennis en ervaring, zeker nu de druk op onze leefomgeving toeneemt. Professioneel ontwerp, aanleg en onderhoud; het hoort er allemaal bij. Aanleg is eenmalig, maar onderhoud is structureel. Wie meer en beter groen wil, moet bereid zijn daarin te investeren. Laat de bomen, struiken en zaden die we vandaag planten uitgroeien tot een gezonde tegenkracht van steen, asfalt en beton voor onszelf en volgende generaties.’

‘De nadruk kan beter gelegd worden op samenwerking. In plaats van een belasting die mensen dwingt om te vergroenen, is het effectiever om samen naar creatieve en haalbare oplossingen te zoeken. Zet in op voorlichting en begeleiding. Ga met bewoners en ondernemers in gesprek. Achterhaal de reden waarom ze liever voor verharding kiezen en haal deze blokkades weg. Zo vergroenen mensen met een intrinsieke motivatie en is de kans op kwalitatief groen groter. **Als mensen de voordelen van vergroening echt begrijpen, verstrekt dat de motivatie.** Wanneer mensen geen intrinsieke motivatie hebben om te vergroenen, zijn ze sneller geneigd zijn om de mazen van de wet op te zoeken. Dan haal je je doelstellingen niet. De effecten voor de lange termijn zoals toename van biodiversiteit en klimaatadaptatie zijn alleen haalbaar met kwalitatief groen dat aansluit bij de lokale context. Verharding alleen beschikbaar voor rijke mensen is een soort omgekeerde wereld. Verharding moet geen statussymbool worden. Vergroening moet niet inkomensafhankelijk zijn.’

Juul Scheffers

- HVHL Management van de buitenruimte, 2010
- Projectleider Programmering bij gemeente Ede

Damiën Luiking

- Student HVHL Tuin & Landschapsinrichting

‘Het idee van een gemeentelijke belasting op verharding begrijp ik ergens wel. We hebben veel versteende tuinen, en dat helpt de vergroening natuurlijk niet. Toch vind ik een belasting op vierkante meters verharding geen goede oplossing. Een tuin is privébezit en hoort bij iemands eigen smaak en identiteit (wat ik daar zelf ook van mag vinden). Daarnaast kiezen mensen soms voor een betegelde tuin, omdat dat het goedkoopst is. Niet iedereen heeft het budget om meteen voor groen te gaan. Wel zie ik een kans voor de gemeente om vergroening aantrekkelijker te maken. **Denk aan duidelijke eisen bij nieuwbouw: een verplicht percentage groen of onverharde ruimte op een perceel, zowel bij woningen als op bedrijventerreinen.** Ook financiële steun kan veel helpen bij nieuwe en bestaande tuinen, zoals subsidies voor het verwijderen van tegels of het aanbieden van gratis/goedkopere beplanting. Op die manier verlaag je de drempel voor bewoners en bedrijven om hun omgeving groener te maken zonder meteen met extra belastingen te komen en mensen die onder andere moeite hebben met budget niet onnodig nog meer stress te bezorgen.’

‘Als ecooloog zie ik hoe verstening van steden en dorpen de biodiversiteit, waterhuishouding en leefkwaliteit onder druk zet. **Een gemeentelijke belasting op verharding klinkt drastisch of betuttelend, maar is eigenlijk een logische koppeling met de kosten die verharding veroorzaakt:** hogere piekafvoer naar het riool, versterking van het hitte-eilandeffect en verlies van bodemleven. Wie meer verhardt, veroorzaakt meer druk op het stedelijk systeem, fysiek en financieel. Ik ben groot voorstander van het ‘vervuiler betaald’-principe, ook hier. Het geeft een financiële prikkel om tegels te verwijderen, tuinen te vergroenen of een groen dak aan te leggen om regenwater langer vast te houden. De opbrengsten kunnen (liever: moeten) gemeenten inzetten voor klimaatadaptatie, onderhoud en aanleg van boomstructuren en ecologische verbindingen zoals natuurvriendelijke bermen. Tegelijkertijd wordt als dubbeldoel de basiskwaliteit natuur op orde gebracht. Als deze belasting onhaalbaar blijkt, pleit ik voor andere processen. Gemeenten kunnen vanuit omgevingsplannen nomen stellen het maximaal toegestane verharding of een groennorm hanteren bij bouwprojecten en aanleg van infra. Onttegelen en vergroenen kun je stimuleren met een gratis ophaaldienst voor tegels. Tegel eruit, groen er in! Wie dat niet wil, moet betalen.’

Niels de Zwarte

- HVHL Bos- en Natuurbeheer, 2000
- Hoofd Bureau Stadsnatuur & adjunct-directeur Het Natuurhistorisch

Tinka Chabot

- Eigenaar S-kwadrat | snoeien & schrijven
- HVHL Bosbouw, richting Rentmeesterij, 1987

‘Het klinkt simpel: belasting heffen op versteende tuinen stimuleert groen. Maar hoe komen die tuinen zo versteend? Tuinen bij nieuwbouwhuizen worden steeds kleiner. Ruimte voor een schuur, een zitje en voor een fiets? Helaas, alles is bestraat met wellicht een randje groen en een betongaasschutting met klimop (een toekomstige ramp). Woningbouworganisaties verwijderen nagenoeg alle groen uit de tuin bij verhuizing. De gemiddelde woonduur is zeven jaar! Moet je huurders zonder kennis opzadelen met het aanleggen en onderhouden van een groene tuin? In de straat staan eigenlijk te grote bomen. Die veroorzaken schaduw en vochtconcurrentie. De kennis om te weten welke plant daar nog kan groeien ontbreekt. Dus slaat niets aan. Het resultaat: bestraten of kunstgras. Ik denk dat het bij ambtenaren en burgers ontbreekt aan kennis over wat groen eigenlijk nodig heeft. **Met mooie plaatjes op papier lijkt alles mogelijk, maar het begint bij gedegen kennis van planten en daarnaast goede voorlichting.** Groenaanleg en -onderhoud blijkt dan nog een best ingewikkeld vak te zijn, maar het mag niets kosten. Belasting heffen kunnen gemeentes gelukkig wel en ze zadelen de burger daar dan mee op.’

‘Gemeenten hebben zelf de openbare volledig geplaveid. Zij zijn als eerste aan zet. Meer modder, water, ruwer groen en zand in de stad en burgers ervan bewust maken dat verhardingen tegennatuurlijk en doods zijn, en geluid, hitte en wateroverlast veroorzaken. Stenen brengen geen voorjaarsgevoel, geven geen bloesem, vruchten en herfstkleuren, en trekken geen vogels of vlinders aan. Om nog maar te zwijgen over de kosten van de aanleg van straatwerk en terugkerend onderhoud. Het ontbreekt veel gemeenten aan een integraal toetsingskader op dit vlak. Het Greenlabel Institute kan met het Nationaal Dashboard Toekomstbestendige Leefomgeving helpen in alle facetten van een groene leefomgeving. Het begint met goede plannen, kavelpaspoorten en normen, bijvoorbeeld dat een voortuin niet bestraat mag zijn of een terrein maximaal 40% verharding. Resumé: beloon en help particulieren en bedrijven. Communiceer beter over de waarde van ontsteden. **Geef als gemeente het goede voorbeeld: meer zandpaden en olifantenpaadjes, bepaal waar stenen kunnen wijken voor groen.** Bereid ontwikkelingen en renovaties goed voor. Leg uit dat mensen onderdeel zijn van de natuur, gelijk zijn aan alles wat om ons leeft. Dat is zeker geen klinker!’

Nico Wissing

- Eigenaar Studio Wissing
- HVHL Tuin- en Landschapsinrichting, 1984
- Gastdocent HVHL Velp

“Wat mijn werk bij TAUW bijzonder maakt, is dat ik elke dag het verschil kan maken. Ik werk samen met collega’s en externe partners, stuur experts aan in verschillende disciplines en zorg dat projecten soepel verlopen. Het leukste? Dat ik alle touwtjes aan elkaar knoop en zie hoe alles samenkomt. Mijn collega’s geven mij energie en ik leer continu bij. Zo blijf ik groeien én draag ik bij aan een betere leefomgeving.”

Raquel Figueredo Kariembaks
Projectcoördinator

JOUW
AMBITIE
ONZE IMPACT

GA DIRECT NAAR
WERKENBIJTAUW.NL

LIVE YOUR
AMBITION

COLUMN

Onze alumnaus in Zweden

Uraniumhonger

In mijn vorige column (VVA-A Magazine #2, juli 2025) had ik het over de ‘run op grondstoffen’ in de wereld en dus ook in Zweden. De energietransitie en de vele oorlogen zorgen voor een onverzadigbare honger aan mineralen. Zo gaat de oorlog in Oekraïne alweer het vierde jaar in en is na twee jaar intensieve oorlog in Gaza sprake van een broos bestand. Weinigen zullen het beseffen, maar de oorlogsindustrie is een grootafnemer van zeldzame mineralen. Voor besturingssystemen (chips) in drones en in de wapens zelf. Speciale legeringen, licht in gewicht, sterk en hittebestendig. Met toepassingen in lange afstandsruketten, antitankwapens en bepantseringen.

Zweden bezit aanzienlijke, grotendeels nog niet gedolven voorraden uranium. In de omgeving van Östersund in de gemeente Bergs is vastgesteld dat er grote hoeveelheden van zijn die gemakkelijk in open mijnbouw gewonnen kunnen worden. Maar Östersund ligt vlakbij het grote meer Storsjön dat gebruikt wordt voor drinkwaterwinning. Om het milieu en de drinkwatervoorziening te beschermen, zeggen Bergs en andere gemeenten rondom dit meer in regio Jämtland dan ook eensgezind ‘nee’ tegen de mijnbouw.

Sinds 1 januari van dit jaar is het in Zweden weer toegestaan om uranium te winnen. Dat heeft de Riksdag (de Zweedse Kamer) besloten. Vanaf 2018 was er een verbod van kracht, ingesteld door een eerdere rood-groene regering. Het politieke argument van de nu zittende rechtse regering is dat uranium een maatschappelijk belangrijk metaal is om de Zweedse burgers tegen naderend onheil van oorlogen te beschermen. En Europees is uitgesproken dat Europa voor de militaire veiligheid ook minder afhankelijk van anderen moet worden. Een ander politiek argument uit Stockholm is dat het goed is voor de economie van noordelijker streken.

In onze directe omgeving (Östersund is niet heel ver weg) is in de loop van 2025 grote maatschappelijke onrust ontstaan. Want de landelijke politiek heeft ook aangegeven aan het vetorecht van gemeenten te willen gaan tornen. De gemeenten hebben nog dit zeer belangrijke recht bij belangrijke beslissingen op hun grondgebied. De landelijke regering wil dit recht met een andere definitie ‘subtiele’ wijzigen. Nucleaire inrichtingen (kerncentrales) zouden nog wel tegengehouden kunnen worden, maar niet het winnen (het mijnen) van uranium. Vanwege het algemene grote maatschappelijk belang. Het resultaat van deze definitiekwestie zal zijn dat gemeenten landelijke beslissingen niet meer kunnen blokkeren. En dat is weer goed, zo redeneert men in de Riksdag in Stockholm, voor het investeringsklimaat van grote buitenlandse ondernemingen.

Het noorden van Zweden zal naast de grote ijzermijn in Kiruna dus mogelijk een tweede grote mijn krijgen. Veel mensen in Östersund gingen al de straat op om te protesteren, wat in Zweden zeer ongebruikelijk is. Afgelopen 4 november was er een grote landelijke manifestatie in Stockholm om de fjälen (de bergen) te beschermen voor mijnbouw. Hoe dan ook, op internet tonen kranten al impressies van hoe de mijn eruit komt te zien. Het ziet er aardig concreet uit en vergunningentrajecten zijn al gestart. Hoe het afloopt zal de tijd moeten uitwijzen. De drijvende krachten achter het belang van mijnbouw zijn echter groot.

Frank Heijnens (HBCS, 1985) en zijn vrouw Bertina zijn naar Zweden geëmigreerd. Zijn advieswerkzaamheden zet hij voort via H-kvadrat. Vanuit Jämtland beschrijft hij opvallende verschijnselen, uiteraard met verbinding met vakgebieden van HVHL en Yuverta.

Met een beetje inbeeldingsvermogen zie je op de tekening wat een uraniummijn bij Östersund voor het landschap betekent.

Voorbeeld van dagbouw mijnbouw, de ijzermijn in Kiruna. bron LKAB en gemeente Kiruna

Frank en Bertina

Werken bij Eelerwoude?

Als **ADVISEUR CULTUURTECHNIEK, RENTMEESTER**
of **ADVISEUR ECOLOGIE & GEBIEDSBESCHERMING?**

Kom bij ons langs op de **CARRIÈREDAG**,
ga naar werkenbijeelerwoude.nl of scan:

Op weg naar 100% natuurinclusief ➔

**ORTA
GEO**

INGENIEURS
RUIMTELIJKE
LEEFOMGEVING

**ZO DOEN WE DAT.
MIDDEN IN DE NATUUR.
WERKEN AAN EEN
DUURZAME
LEEFOMGEVING.**

**DOE JIJ OOK MEE?
KOM BIJ ONS WERKEN ALS:**

- ▶ Sondeermeester
- ▶ Projectleider Bodemonderzoek en -sanering
- ▶ Adviseur Bodemonderzoek
- ▶ Milieukundig Begeleider
- ▶ Junior Veldwerker
- ▶ Geohydroloog

ORTAGEO.NL/VACATURES

**KOM JIJ WERKEN BIJ
TIJHUIS INGENIEURS?**

Sta in je kracht. Maak impact.

Bekijk onze vacatures!

Wat ga jij doen?

- Advies geven over schonere water en gezondere waterbodems.
- Samenwerken met een hecht team van doeners én denkers.
- Eigen verantwoordelijkheid nemen in projecten.
- Bijdragen aan een kleurrijke, duurzame leefomgeving.

• Waterbodems en baggeren • Oevers en civiele kunstwerken • Waterkwaliteit en biodiversiteit • GIS en dataverwerking

www.tijhuisingenieurs.nl

**Werken aan een
betere leefomgeving?**

Check dan onze
traineeships en vacatures:

- Milieu
- Vergunningverlener
- Toezichthouder

exsin.nl

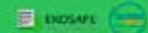
exsin

BURANTARES
AURORA GROUP

- Externe veiligheid en omgeving
- Omgevingsvergunning
- Bodem
- Milieu
- Water
- Ecologie

Bur Antares B.V.
Aurora Group
NL 3824 EA Dordrecht
+31 (0)78 642 100 00
www.burantares.nl

Verplichting Zelfstandige
Werknemers NL
NL 7507 NZ Zelfstandig

Van der Tol laat groen in de stad tot bloei komen

Als projectmanager advies bij Van der Tol werkt Casper Korteweg aan vooruitstrevende groenprojecten. Zo is hij betrokken bij het spraakmakende nieuwbouwproject SPOT in Amsterdam.

Casper Korteweg werkt alweer ruim tien jaar bij Van der Tol, de specialist in duurzame groen- en waterprojecten voor de hoogstedelijke omgeving. Juist in de Randstad kan het hoveniersbedrijf vanuit haar Ecostad-visie bijdragen aan een groene, gezonde en leefbare omgeving voor heel veel mensen. Omdat ruimte er schaars is, worden alle denkbare vlakken in de gebouwde omgeving optimaal benut. Korteweg: 'Een aannemer weet hoe een gebouw gebouwd moet worden, maar het integreren en laten groeien van groen op, aan of in dat gebouw vergt specialistische kennis. Wij ondersteunen en ontzorgen bij de engineering van het groen, maar ook van de watersystemen. Onze innovatieve

oplossingen worden bovendien steeds vaker ingezet voor klimaatadaptatie. We zijn weliswaar een hoveniersbedrijf, maar als je ziet wat er allemaal aan techniek bij komt kijken, dan zijn we veel meer dan dat.'

Doorlopend groen

Dak- en geveltuinten met bomen, vaste planten en siergrassen tot complete parken bieden voordelen die niet alleen mensen ten goede komen. Dankzij de slimme keuze van planten en bomen wordt de biodiversiteit vergroot. Daktuinen helpen bovendien piekbuien op te vangen door regenwater vast te houden en op te slaan, waarna het opnieuw wordt gebruikt voor de beregning van de beplanting.

SPOT is zo'n nieuwbouwproject waar de bevordering van biodiversiteit en klimaatadaptatie volledig zijn geïntegreerd. 'Er komen zo'n zeven woontorens, waarvan de hoogste 35 verdiepingen telt. De eerste daktuinen bevinden zich op de tiende, elfde en twaalfde verdieping. En op maaiveld boven op de ondergrondse parkeergarage bevinden zich gemeenschappelijke tuinen. Als je het geheel van bovenaf zou bekijken, zie je een mooi lijnenspel van groen, bestrating en woontorens.' Op basis van

het ontwerp van het landschapsarchitectenbureau heeft Van der Tol de beplantingsplannen verfijnd. 'Onze daktuinexperts bekijken samen welke soorten het beste passen bij de situatie op het dak en gepland kunnen worden.'

Riool ontzien

Het watermanagementsysteem is volledig losgekoppeld van het riool. Daarmee voldoet het project aan de hemelwaterverordening van de gemeente. Het regenwater dat op de verschillende torens valt wordt op het dek van de parkeergarage op maaiveldniveau verzameld en naar een bufferopslag van liefst 525 kuub geleid. Daar wordt het gezuiverd en vervolgens teruggeleid naar de torens voor beregning van het daktuingroen. Mocht de waterbuffer toch vol raken, dan wordt er gedoseerd op het oppervlaktewater geloosd.

Gigantisch groot

Een deel van de woontorens met daktuinen is inmiddels opgeleverd. 'Tijdens het aanplanten van het groen kwamen de complimenten al onze kant op. Maar als er nog een seizoen overheen gaat, wordt het alleen maar nog mooier.'

De bouw van de laatste woontorens is binnenkort voltooid. 'We verwachten aan het eind van het eerste kwartaal klaar te zijn. Ik kijk ernaar uit om straks te kunnen zien of het bedachte lijnenspel uitpakt zoals is bedacht.' Korteweg mag dan vaker zulke grote projecten onder handen hebben gehad, maar niet eerder heeft hij voor zoveel verschillende woontorens tegelijk aan het groen en het watersysteem kunnen werken.

Na oplevering blijft Van der Tol betrokken voor de nazorg van alle techniek en groen en het beheer voor de Vereniging van Eigenaren. Casper Korteweg is dan alweer ruimschoots met andere uitdagende projecten aan de slag.

Ook werken of stagelopen bij Van der Tol? Kijk op www.vandertolbv.nl/werken-bij

‘Met bossen hebben we goud in handen, ze leveren ons veel ecosysteemdiensten’

Bijna drie jaar geleden werd Ute Sass-Klaassen aangesteld als lector Duurzaam Bosbeheer bij Hogeschool Van Hall Larenstein. Ze ziet een mooie uitdaging om met toegepast onderzoek het hbo nog beter te maken. ‘Zo’n directe koppeling tussen onderwijs en onderzoek vind ik nog altijd inspirerend: zo moet ons lectoraat óók functioneren.’ Met het onderwijs en onderzoek wil ze vooral een bijdrage leveren aan multifunctionele, klimaatbestendige bossen.

Gezien haar jeugd is het opmerkelijk dat Ute Sass-Klaassen zich op hout, bomen en bos is gaan toeleggen. Ze groeide op in Hamburg in een gezin dat niet veel in de natuur kwam. Toch koos ze voor de studie Houtwetenschappen aan de universiteit van Hamburg. ‘Het stond bekend als een super goede opleiding.’ Het was eveneens een erg brede opleiding, intensief ook. Ze leerde hoe je papier maakt, hoe zagerijen werken maar ook over alle ins en outs van bosbeheer, houtoogst en boombiologie. ‘We waren met een kleine groep studenten en kregen rechtstreeks les van onderzoekers van de Bundesforschungsanstalt, het federale onderzoeksinstituut voor bos- en houtonderzoek. De directe doorwerking van het nieuwste onderzoek naar het onderwijs was heel verrijkend. Zo’n directe koppeling tussen onderwijs en onderzoek vind ik nog altijd inspirerend: zo moet ons lectoraat óók functioneren.’ Het Duitse onderwijssysteem is echter niet een op een te kopiëren naar de Nederlandse situatie. In Velp zijn heel wat meer studenten bos- en natuurbeheer en het onderwijs is anders georganiseerd. Sass-Klaassen: ‘Mijn Duitse collega’s van de hogeschool – Fachhochschule – Eberswalde bij Berlijn zijn bijvoorbeeld allemaal gepromoveerd, en dus bekend met onderzoeksmethodieken. Ze hebben allemaal tijd voor onderzoek. Dat is hier in het hbo toch heel wat minder.’

Jaarringen vertellen

Sass-Klaassen heeft een grenzeloze fascinatie voor hoe bomen functioneren. De stap naar haar specialisme jaarringonderzoek, oftewel dendrochronologie, is dan ook snel gelegd. ‘De

Als lector overlegt ze geregeld met collega's als Paul Copini van Wageningen UR.

jaarringen vertellen hoe het met de bomen gaat. Het onderzoek naar jaarringen opent een wereld die een connectie aangaat met actuele grote vraagstukken zoals klimaatverandering. Dendrochronologie geeft handvatten voor hoe we bossen weerbaarder kunnen maken en hoe we in sommige bossen ook onder veranderende condities voldoende hout van goede kwaliteit kunnen leveren.’ Tijdens haar opleiding in de jaren 80 in Hamburg was Sass-Klaassen al bezig met jaarringonderzoek. Het was de tijd van de zure regen en massale bossterfte, destijds vooral door luchtverontreiniging met zwaveldioxide. Opnieuw is er sprake van bossterfte, nu als gevolg van klimaatverandering en stikstofdepositie. Begin jaren 90 promoveerde Sass-Klaassen met een dendrochronologisch onderzoek naar de effecten van droogte bij beuk. ‘Ja, toen begonnen beuken op sommige standplaatsen het

al moeilijk te krijgen gedurende droge zomers.’ Ze had haar loopbaan in Duitsland kunnen uitbouwen, maar de liefde bracht haar naar Nederland, waar ze opnieuw moest beginnen. Aanvankelijk had ze geen baan, tot ze ter vervanging van een zwangerschapsverlof jaarringonderzoek bij Stichting RING, gelieerd aan de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, kon doen. Daarna ging het snel. Ze werd gevraagd om als universitair onderzoeker te komen werken bij de leerstoelgroep Boscologie en Bosbeheer van Wageningen UR. De vraag was vooral om een Dendrolab op te zetten. Opmerkelijk was ook haar boomsensoronderzoek om continue stambewegingen te registreren als indicator voor droogtestress die bomen ervaren. Het laat zien hoe bij droogtestress stammen letterlijk kunnen krimpen.

Het bosbouwonderwijs is populair onder de studenten. Velp heeft als enige in Nederland een lectoraat dat expliciet aan duurzaam bosbeheer doet.

Overstap naar Velp

Waarom maakte ze eigenlijk de overstap naar Hogeschool Van Hall Larenstein? ‘Ik werkte met veel plezier in Wageningen en had niet de intentie om er weg te gaan’, erkent ze, ‘maar na twee keer lezen van de advertentie, dacht ik: “Dit vind ik toch wel erg interessant.” Het is leuk om nog een keer in een andere werkomgeving iets op te bouwen. Het is een mooie uitdaging om toegepast onderzoek op te zetten met de intentie om het hbo beter te maken.’ Een van haar eerste acties was om in Velp een dependance van het Wageningse Dendrolab op te zetten waar studenten onderzoek kunnen doen. Ook kwam er een onderwijsmodule over “Duurzaam bosbeheer en Hoogwaardig houtgebruik” voor een multifunctionele inzet van bos. ‘De bouwsector kijkt steeds meer naar houtbouw. Hout is als hernieuwbare grondstof duurzamer dan beton en staal. Op Europese schaal is daarvoor voldoende hout, maar blijft dat wel zo? Tot 2018 rekenden we ons nog rijk. In Europa werd minder gekapt dan dat er bijgroeit. Die situatie kan zomaar veranderen want nu zijn als gevolg van de droge jaren van 2018 tot

en met 2020 sparrenbossen in Europa massaal afgestorven. Door het opwarmende klimaat, droogte en in het kielzog daarvan ziekten en plagen en stikstofdepositie hebben ook veel andere boomsoorten het moeilijk. Bovendien kunnen en moeten we vanwege natuurherstel niet overal kappen. We moeten het alleen doen waar het kan.’

Flevoland

Waar in Nederland is dat dan? ‘In Flevoland’, antwoordt Sass-Klaassen resoluut. ‘Maar het probleem is dat de vruchtbare grond voor de landbouw is bestemd en dat de grondprijs de pan uit rijst. Toch kunnen we niet langer uitsluitend economisch denken en van de problemen in de intensieve landbouw wegstappen; Nederland wringt zich in alle bochten. Er moet echt een oplossing komen voor het stikstofprobleem. De bodems verzuren en verdrogen en de vegetatie lijdt eronder. De afgesproken uitbreiding met 37.000 hectare extra bos tot 2030 in de Landelijke Bossenstrategie kunnen we bij lange na niet realiseren. Het ministerie van LNV focust nu meer op revitalisering van bestaande bossen.

Daarmee is bosuitbreiding als bijdrage om als land in 2050 klimaatneutraal zijn gedeeltelijk losgelaten. Onverantwoord!’ ‘De effecten van klimaatextremen in Nederland en in heel Europa zijn massief en er worden te weinig maatregelen genomen om dit tegen te gaan’, vervolgt Sass-Klaassen. ‘We moeten minder stikstof en CO₂ uitstoten in eigen land en ook elders in de wereld, bijvoorbeeld door de import van veevoer te verminderen, en we moeten de bodem niet nog meer belasten met bestrijdingsmiddelen en meststoffen. Ik ben niet tegen landbouw en boeren, velen zijn met de transitie bezig, maar als wij als bossector de boodschap niet uitdragen dat het in Nederland anders moet, wij die elke dag de effecten in het bos zien en meten, wie moet het dan zeggen? We moeten ons niet laten overrulen door de sterke landbouwlobby in Europa, maar blijven vechten. Wij hebben daarin een belangrijke verantwoordelijkheid. Dat draag ik ook uit in het onderwijs.’

Goud in handen

Hoe kan het onderwijs en onderzoek laten zien dat meer bos en houtproductie een belangrijke oplossing bieden

Een van de eerste acties van Ute Sass-Klaassen was om in Velp een dependance van het Wageningsse Dendrolab op te zetten waar studenten onderzoek kunnen doen.

voor de klimaat- en milieuproblemen? 'Schuif de grondprijzen even opzij en zeg bijvoorbeeld niet bij voorbaat dat bos op landbouwgrond niet zinvol is omdat het geen verdienmodel heeft. Stel dat het beleid verandert en we voor bodemherstel en meer structuur op het platteland gaan. Met bossen heb je goud in handen, omdat ze veel functies vervullen en ecosysteemdiensten leveren. Denk aan recreatie, hout en schoon water. Bossen houden water vast en leveren water bij droogte. Ze leggen veel CO₂ vast en filteren fijnstof uit de lucht, en ga zo maar door. Vooral op rijke gronden, ook landbouwgronden, kunnen we duurzaam hout produceren onder behoud van andere ecosysteemdiensten, niet zozeer op de arme zandgronden waar de meeste bossen staan en waar wij vooral met herstel bezig zijn. Samen met andere hogescholen maken we een begin met onderzoek naar bos op landbouwgrond waarbij we overigens juist wel naar verdienmodellen kijken en de kracht van het bos onder verschillende omstandigheden kwantificeren.'

Noodzaak van kappen

Bos als houtleverancier ligt gevoelig in de maatschappij. Mensen houden van houten meubilair en houtbouw wordt steeds

populairder in ons versteende land, maar als daarvoor bomen worden gekapt, dan stuit dat altijd wel ergens op verzet. Communicatie was dan ook een belangrijk thema in Sass-Klaassens inauguratie als lector. Ze kan zich erover opwinden. 'Bosbeheerders communiceren zich suf en zijn erg veel tijd kwijt aan rechtvaardiging. Als ze bomen willen kappen, worden ze aan het kruis genageld. Kennelijk is onze sector er niet in geslaagd om uit te leggen dat we met bomen kappen de maatschappij verduurzamen en dat dat ook samen kan gaan met behoud van andere ecosysteemdiensten. Beheerders moeten het opnemen tegen geëmotioneerde mensen waar de boodschap niet goed genoeg landt, terwijl het vaak gaat om mensen die - net als bosbeheerders - betrokken zijn bij thema's als natuur, milieu en duurzaamheid. Dus - zou je verwachten - dat je makkelijk een goed gesprek hierover zou kunnen voeren. Mensen hebben altijd gebruik gemaakt van bossen om te voorzien in bouw materiaal en energie. Dat kan zo blijven mits het duurzaam gebeurt. Momenteel zijn veel ingrepen in het bos gericht op omvorming van monoculturen met naaldbossen naar gemengde bossen om bossen klimaatbestendiger te maken. Als je dat alles uitlegt, krijg je mensen vaak mee. Dat geldt ook voor onze studenten. Die komen meestal

"groen" binnen. Velen hebben belangstelling voor vooral beestjes en zien houtproductie als bedreiging. Na onze houtmodule zien ze in dat je niet overal moet kappen, maar dat het op veel plekken een goede optie is.'

Intensief bouwen

Na drie jaar intensief bouwen aan het lectoraat kan het de studenten en docenten inmiddels veel bieden. Er is een onderwijsmodule ontwikkeld en er zijn diverse onderzoeksprojecten gestart. Naast een Dendrolab zijn er ook plannen om in samenwerking met Yuverta mbo Velp een Houtlab in te richten waar studenten houteigenschappen van allerlei soorten bomen kunnen bepalen en met houtbewerking aan de slag kunnen gaan. Projecten draaien om onderzoek aan autochtone maar ook exotische boomsoorten die het bos kunnen verrijken om bossen weerbaarder te maken en om aan de groeiende houtvraag te voldoen. Het onderwijs is inmiddels populair onder de studenten. 'We zijn het enige lectoraat in Nederland dat expliciet aan duurzaam bosbeheer doet en in Velp zijn we inmiddels een van de grootste lectoraten. In de komende tijd wil ik verder bouwen aan een hecht team van onderzoekers en docent-onderzoekers die minimaal een halve werkweek in het lectoraat kunnen werken.' Het is niet verbazingwekkend dat Sass-Klaassen meer tijd in het lectoraat steekt dan de fulltime aanstelling die ervoor staat. Ze bouwt binnen en buiten de school aan versterking van het netwerk. Ze wordt geregeld door allerlei organisaties uitgenodigd voor presentaties, lezingen en dergelijke. En ze geeft onderwijs. 'Dat vind ik erg leuk om te doen. En als het je missie is om het onderzoek naar het onderwijs te brengen, dan hoort dat er gewoon bij.'

TEKST RIA DUBBELDAM

FOTO'S HANS DIJKSTRA EN HVHL

Rentmeesters aan de slag voor nationale overheidsopgaven

De sectie Agrarisch Gebruik is een relatief klein onderdeel van het Rijksvastgoedbedrijf, maar beheert zo'n 50.000 hectare landbouw- en natuurgronden. Daarnaast koopt en ontwikkelt de sectie strategische grond. Sectiehoofd Eelco: 'We hebben zoveel opdrachten dat we hard op zoek zijn naar rentmeesters om ons team te versterken.'

Zijn team bestaat uit circa veertig mensen. Ongeveer de helft werkt in het grondbeheer en stelt agrarische pachtovereenkomsten op voor het eigen Rijksvastgoedbedrijf, maar ook voor bijvoorbeeld Defensie en Rijkswaterstaat die gronden willen uitgeven als ze die niet voor de uitvoering van hun primaire taak nodig hebben. Steeds vaker gaat het ook om de uitgifte van natuurgronden.

Grondverwerving

Tot zover de pachtovereenkomsten. Eelco wil het vooral hebben over de andere helft van zijn team: de rentmeesters die gronden beheren, ruilen en verwerven. In eerste instantie voor het eigen Rijksvastgoedbedrijf, dat onder het ministerie van Volkshuisvesting en

Ruimtelijke Ordening valt, maar ook voor andere ministeries. Het team krijgt steeds meer opdrachten. Zijn rentmeesters zijn landelijk actief en voor een aantal gebieden heeft hij nog liever gisteren dan vandaag collega's erbij. 'We worden ingeschakeld voor bijvoorbeeld de Nationaal Programma Ruimte voor Defensie. Onze rentmeesters zitten bij boeren aan tafel om daarvoor gronden te verwerven. Dat doen ze ook voor grote woningbouwopgaven. Een voorbeeld: Almere zal aan de zuidkant, Oosterwold, uitbreiden met onder andere woningbouw. De boeren die er zitten moeten worden uitgekocht of verplaatst. Ook bij de werving van grondposities voor nieuwe energiedoelen en voor de nationale grondbank van het ministerie van LVVN worden onze rentmeesters betrokken.' Hun werk loopt geregeld vooruit op regeringsbesluiten. 'We kopen grond zodra dat mogelijk is. Bij de Kamer van Koophandel doen we eerst een snelle scan om te achterhalen hoe agrarische bedrijven eruit zien en of er perspectieven zijn ze op te kopen. Daarom is het belangrijk om op tijd grond te verwerven op cruciale plekken, maar óók op andere locaties. Zo kunnen agrarische bedrijven die moeten vertrekken en willen doorstarten, op een andere locatie een passende plek vinden.

Taal van de agrariërs

De belangrijke reden dat andere departementen zo graag een beroep doen op de rentmeesters van zijn sectie, komt omdat ze de taal van de agrariërs spreken. Terpstra: 'Toen ik acht jaar geleden begon bij het Rijksvastgoedbedrijf ben ik gelijk begonnen met het werven van rentmeesters met kennis van de agrarische sector.' Dat werkt simpelweg het best. Maar hij neemt ook mensen aan die nog geen rentmeester zijn, maar wel de interesse en de potentie ervoor hebben. 'Je begint dan bij ons aan de basis: de administratie. Je leert eerst hoe je een pachtovereenkomst opstelt en hoe de pachtwetgeving in elkaar steekt. Van daaruit groei je door. Op deze manier zijn de afgelopen jaren vier mensen tot rentmeester opgeleid.' Terpstra hoopt snel nieuwe rentmeesters aan te trekken. Voor afgestudeerden van Hogeschool Van Hall Larenstein liggen er volop mogelijkheden, voor zowel schoolverlaters en junior-rentmeesters als senior NVR-rentmeesters.

Dus heb je interesse? Informeer naar de mogelijkheden via: Postbus.rvb.pacht@rijksoverheid.nl Kijk voor meer informatie naar twee uitzendingen van Omroep Flevoland en luister naar de podcast.

Vooruitstrevend
van nature

Bij Van der Tol werk je aan duurzame, innovatieve projecten die er echt toe doen. Met volop ruimte om jezelf te ontwikkelen, je hart te volgen en samen met een enthousiast team een groene toekomst te realiseren.

Interesse? Lees meer!
vandertolbv.nl

Mogen wij een moment...

Meer weten over ons mooie vak van rentmeester of adviseur erfgoed?

Ik vertel het je graag

Klement
RENTMEESTERS

Nu is het moment...

...om Klement Rentmeesters te gaan volgen.

Bel ons: 043 - 32 33 511 of ga naar www.klement-rentmeesters.nl

- Makelaardij
- Grondzaken
- Beheer en exploitatie
- Herbestemming en verduurzaming
- Restauratie en transformatie
- Subsidies
- Groen Erfgoed

...om onze passie met je te delen

Wij zijn Klement Rentmeesters. Onze liefde voor monumenten en landgoederen zit diep. We wonen, werken en leven in monumenten. Het is onze lottbestemming om dit moois te vitaliseren en te behouden voor de toekomst.

Heb jij ook liefde voor erfgoed? Toon dan je interesse als stagiair of afgestudeerde middels een mailtje naar: jessica@klement-rentmeesters.nl of scan de qr-code.

Klement Rentmeesters. **Liefde voor monumenten en landgoederen.**

Maak jij de verbinding?

Van Nieuwoort Gebiedsontwikkeling geeft met verantwoorde zand- en grindwinning inhoud aan maatschappelijke doelstellingen. Zoals hoogwaterveiligheid, natuur en recreatie en wonen aan het water. Daarbij zoeken wij altijd de juiste balans tussen grondstofwinning en natuurontwikkeling. Samen met opdrachtgevers, omwonenden en belanghebbenden. Onze gebiedsontwikkelaars werken dagelijks met verschillende stakeholders aan projecten waarin meerwaarde voor mens en dier centraal staat.

Heb jij het ook in je om een bijdrage te leveren aan een betere toekomst? En wil je weten hoe elementen uit je studie in de praktijk aan bod komen of wil je meer weten over ons vakgebied? Maak net als ons de verbinding en vraag eens naar de mogelijkheden voor een projectbezoek of afstudeeropdracht.

Stuur een mail naar gebiedsontwikkeling@van-nieuwoort.com. We komen graag met je in gesprek!
www.van-nieuwoort.com

Draag bij aan onderzoek naar vleermuizen en gierzwaluwen!
Word veldmedewerker bij Teia

- Door heel Nederland
- Uitgebreid opleidingstraject, deels verzorgd door de Zoogdiervereniging
- Soortenmanagementplan (SMP) mogelijk
- Zelf plannen en flexibel werken: 8 tot 40 uur
- Reistijd is werktijd

Solliciteer direct via Teia.nl

“Ontdek ons werk! Bekijk mijn verhaal én meer inspirerende interviews met collega’s op werkenbijnod.nl!”

Scan de QR-code

Wij zijn Omgevingsdienst Groningen, Omgevingsdienst Drenthe en FUMO: de drie noordelijke omgevingsdiensten van Nederland. Wist je dat ons werk impact heeft op thema's die dagelijks in de krant staan? Bijvoorbeeld stikstof, energie, lucht en geluid. Thema's die belangrijk zijn voor een gezonde leefomgeving.

Bouw met ons mee aan een schoon en veilig Noord-Nederland! Er is altijd wel een functie die bij jou past door onze verschillende werkvelden. Geef bijvoorbeeld specialistisch advies over thema's als bodem en lucht, wordt toezichthouder en controleer of bedrijven aan de regels voldoen óf beoordeel vergunningsaanvragen.

Een baan met impact. Iets voor jou?
Kijk op werkenbijnod.nl.

Werken bij de Noordelijke Omgevingsdiensten. Voor een schoon en veilig Noord-Nederland.